

1. ULUSAL ŞARKI ÇEVİRİSİ KONGRESİ BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTAPÇIĞI
(PROGRAM SIRASI İLE)
İSTANBUL ATLAS ÜNİVERSİTESİ
7 Ekim 2024

İlk Kez Türkçe Olarak Sahnelenen Opera Eserlerinde Karşılaşılan Vokal Yorumlama Problemleri

Seta Kürkçüoğlu

Cumhuriyetimizin kuruluşundan itibaren hız kazanan çağdaşlaşma çalışmaları toplumsal pek çok alanda gerçekleştirilmiştir. Bu reformların önemli bir maddesini de kültürel reformlar oluşturmaktadır. Muhasır milletler seviyesine ulaşmak için Ulu Önder M.K. Atatürk'ün önderliğinde yapılan çalışmalar klasik müzik kültürünün geliştirilerek yayılmasını da kapsamaktadır. Kurulan konservatuvarlarla sanat alanında nitelikli elemanlar yetiştirmek hedeflenmiş, bu bağlamda yabancı öğretmenler getirilmiştir. İlk operamız olan Özsoy Operası M.K. Atatürk'ün talimatıyla Ahmed Adnan Saygun tarafından bestelenmiş, İran Şahı Rıza Pehlevi'nin gelişi şerefine 1934 yılında sahnelenmiştir. Sahnelenmek üzere bazı operalar Türkçe'ye çevrilmiştir. Türk operasının öncüleri Ankara Halkevi sahnesinde, 21 Haziran 1940 tarihinde ilk temsillerini verdiler. Mozart'ın müzikli oyunu "Bastien ve Bastienne"nde soprano Rabia Erler, tenor Süleyman Alkan ve basbariton Ruhi Su rol almışlardır (Kültür ve Turizm Bakanlığı e-kitap). 1940'lı yıllardan itibaren düzenli olarak operalar sahnelenmeye başlanmıştır. Eserler genellikle Türkçe'ye çevrilmiştir. Bunun başlıca nedenlerinden biri yabancı dile hakim olmayan icracıların ezberleme problemi yaşamalarıdır. Bir diğer nedeni halka ana dillerinde opera sunarak bu sanatı sevdirmektir. Her dilin kendine göre akustik özellikleri vardır. Genel olarak dilde mevcut olan ünlülerin benzer ötümleri olduğu varsayılmaktadır. Ancak diğer dillerde mevcut olmayan bazı ünlüler de bulunmaktadır. Bir çok yayında (Aksan, 1995; Demircan, 1996; Demirezen, 1986; Ergin, 1993; Lewis, 1967), "a" ünlüsü açık, arka, düz; "e" ünlüsü açık, ön, düz; "ı" ünlüsü kapalı, arka, düz; "i" ünlüsü kapalı, ön, düz; "o" ünlüsü açık, arka, yuvarlak; "ö" ünlüsü açık, ön, yuvarlak; "u" ünlüsü kapalı, arka, yuvarlak; "ü" ünlüsü kapalı, ön, yuvarlak olarak kabul edilmektedir (Aktaran: Kılıç ve ark. 2003). Bu çalışma, Türkçe çevirisi yapılarak sahnelenmiş eserlerin prozodik olarak icracılarda yarattığı teknik sorunların ortaya konulmasını amaçlamıştır. Seçilen eserlerin librettoları incelenmiş, eserlerin mevcut kayıtları dinlenmiş ve teknik bakımdan önem arz eden aryaların çevirileri Türkçe'nin akustik özellikleri bağlamında değerlendirilmiş, vokal olarak yorumlamada yarattığı teknik sorunlar ortaya konulmuştur.

Anahtar kelimeler: Opera, Libretto çevirisi, Prozodi, Vokal yorumlama, Şan

İstanbul'da doğan Seta Kürkçüoğlu ilk müzik eğitimini Pera Müzik Okulu'nda Gitar alanında aldı. 1995'te MSÜ Devlet Konservatuvarı Opera Bölümü'nü kazanarak 2002'de mezun oldu. 2003'te MSÜ SBE Opera Yüksek Lisans Programına başladı. 2006'da "Adnan Saygun ve Kerem Operası" teziyle tamamladı. 2010'da Haliç Ü. SBE Sanatta Yeterlik Programı'na girdi. 2013'te "Verdi'nin "Otello" Operasının Başkarakterler Üzerinden İncelenmesi ve Eserde Yer Alan Başkadın Karakterin Toplumsal Konumu" teziyle mezun oldu. 2012 – 2022'de YTÜ STF Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü'nde Öğretim Üyesi olarak dersler verdi. 2014'te İstanbul Okan Üniversitesi Konservatuvarı'nın kuruluşunda yer aldı. Aktif sanat hayatına devam eden Kürkçüoğlu Haziran 2020'de Doçent unvanı almıştır.

Müzikal Tiyatroda Şarkı Çevirisinin Grease Müzikali Bağlamında İncelenmesi

Sitare Bilge

Müzikal tiyatro repertuvarının klasikleşmiş eserleri incelendiğinde, şarkı sözleri, müzik ve metin arasında neredeyse her zaman şiirsel bir bağlam olduğu görülür. Müzikal tiyatrodaki şarkı sözleri ve müzik, metin ile eşit derecede önem teşkil eder, bu bağlamda şarkı sözleri müzikten çıkartıldığında hikâyeyi anlatan ana elementlerden biri ortadan kalkmış olur. Metnin yanında şarkı sözleri hikâyeye anlatımında ve atmosfer yaratmada başat öneme sahip olduğundan müzikal tiyatrodaki şarkı çevirisi; erek dilin özelliklerini ve kültürünü koruyarak, performe edene kolaylık sağlayacak şekilde yapılmalıdır. Müzikal tiyatronun birincil görevi hikâyeye anlatmak olduğuna göre çeviride yaşanan anlam kayıpları, melodinin- ritmin deformasyonu ve performe edenin yaşadığı zorluklar neticesinde ortaya çıkan sorunlar, yazarın ve bestecinin yaratmaya çalıştığı atmosferi sekteye uğratmaktadır. Bir müzikal tiyatro eserinde, hikâyeyi orijinaline yakın şekilde anlatmak ve bölümler arası geçişlerin dramatik aksiyonu bozmaması için müzikal tiyatroya özgü olan disiplinler konusunda teknik ve pratik yetkinliğe sahip olmak, çevirmenin başat görevlerinden biri olmalıdır. Buna bağlı olarak müzikal tiyatrodaki şarkı çevirisi ile ilgilenen çevirmen ya da araştırmacı, müzikal tiyatronun şarkı türlerine hâkim olarak, hedef dile çeviri yaparken bestecinin ve söz yazarının birlikte inceliklerle düşündükleri detaylara göre yol almalıdır. Sahne sanatlarının popüler türlerinden biri olan müzikal tiyatro disiplinindeki şarkı çevirisiyle ilgilenen bu çalışmanın temel amacı; yazarın ve bestecinin anlatmak istediği hikâyeyi, eseri orijinalinden uzaklaştırmadan Türkçe'ye çevirirken, müzikal tiyatro disiplinine özgü şarkı türlerini açıklayarak, Peter Low'un *pentathlon* teorisi kapsamında ortaya koymaktır. Çalışma, yirmi dile çevrilmiş ve otuzdan fazla ülkede sahnelenen *Grease* müzikalinin kaynak ve erek librettolarını analiz etmekte, söylenebilir bir librettonun önemini savunmaktadır. Sonuç bölümündeki bütünsel yaklaşım, müzikal tiyatronun performatif ve anlatısal boyutlarındaki dil ve kültüre dayalı engelleri tespit ederek, çok yönlü bir analiz ile çeviribilimin bu alandaki sınırlarını genişleterek performe edene katkı sağlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Müzikal tiyatro, şarkı çevirisi, müzikal tiyatro çevirisi, şarkı türleri, Grease.

Sitare Bilge, Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tiyatro Bölümü'nden onur derecesiyle mezun oldu. Eş zamanlı olarak İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzikal Tiyatro Bölümü'nü de bitirerek, yüksek lisansını İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Opera Bölümü'nde tamamladı. Sanatta Yeterliliğine ise, yine İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nde devam etti. 2008 yılından itibaren aynı kurumda öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. Tiyatro, Müzikal Tiyatro, Opera ve Caz Bölümlerinde 'Vokal Teknikleri ve Ses Eğitimi', 'Şan Teknikleri', 'Sahne', 'Oyunculuk', 'Oyun Çalışma' ve 'Prodüksiyon Uygulama' derslerini yürütmektedir. Türkiye'yi 2002 Eurovision Şarkı Yarışması'nda vokal olarak temsil etti. Çeşitli Disney filmlerinin Türkçe şarkılarını seslendirdi ve Enbe Orkestrası ile Türkiye'nin pek çok önemli sahnesinde solistlik yaptı. 2012 yılında CRR Konser Salonu'nda Film Müzikalleri projesinde solist olarak yer aldı. Kariyer çalışmalarına, özellikle kültürlerarası projeler üretmek ve sahneye koymak üzere devam etmektedir.

Dil Engelini Doğa layarak Aşmak: Bir Cazcının Gözünden Şarkı Çevirisine Farklı bir Bakış

Sanat Deliorman

Karşımıza çıkan her şarkı kaderimizin bir parçası. Kimi yanımızdan geçiyor kimi içimizden. Onlar sözleri ve ezgisiyle birer *anima*, armonisi ve düzenlemesiyle birer *animus*. İkinin homoestazis'i ise ölümsüz şarkının cevap anahtarı. Ama bazen bu büyülü denge dil engeli yüzünden bozulabiliyor. O zaman ne yapmalı? İşte bir cazcının gözünden size cevabım: Doğa layacağız! Ama nasıl? Müzisyen olarak geçirdiğim yıllar içinde keşfettim ki aslında şarkılar içlerinde türlü türlü personaları ve gölgelerini barındıran birer insan gibi. Ve bizler şarkıcı olarak bu “şarkı insanları” gözlerimizin içine baktırıp konuşurmalıyız. Ama bu niyet dil engeline takılınca bir fr strasyon kaplıyor “şarkı insanın” ve “şarkıcı insanın” içini. Prozodi hataları, yanlış düzenlemeler, ses sistemi dengesizlikleri ve daha önceden dinlenilmemiş olma gibi etmenler yüzünden Türkçe sözler bile anlaşılmaz hale gelebilirken, yabancı dilin muammasını çözmek nasıl mümkün olabilir acaba? En önemlisi de şarkıcının bu “şarkı insanı” o an var olabilecek tüm sosyokültürel ve psikososyal bariyerleri aşarak karşıya resmetmesi nasıl mümkün olacak? Cevabım basit: 100 yıl önce okuması yazması olmayan cazcılar akıllarında tutmaya çalıştıkları ezgiler hatta sözlerle ne yaptıysa onu yapacağız. Doğa layacağız! Diller arası anlam galaksisini en cesur şekilde geçeceğiz. Hik yeyi yeniden hik yeleştireceğiz, yani, uyarlayacağız.  nce piyano başında k ğıt kalemle, sonra da sahnedeysen, performans anında! Üstelik bu işin ucu melodi ve ritme de dokunacak. Ama “şarkı insana” değerdinden bir şey kaybettirmeden, aksine değerdine değerkatararak... Bildiri, sizlere bir caz vokal olarak farklı proje konserlerimde seyirciyle kurduğum bağı nasıl güçlendirdiğimi, bunun için Türkçe adaptasyonlarımda nasıl yollar izlediğimi üç şarkı çevirisi üzerinden açıklayacağım. Konuşmam mini bir canlı performansla sona erecek.

Anahtar kelimeler: caz, şarkı çevirisi, doğaçlama, şarkı türleri, uyarlama.

Türk caz vokal, şarkı yazarı, radyo programcısı, seslendirme sanatçısı, müzik eleştirmeni ve grafik tasarımcı Sanat Deliorman, Kadıköy Anadolu Lisesi Yabancı Dil Bölümü'nden mezun oldu. Boğaziçi  niversitesi  viribilim Bölümü'nde ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Grafik Tasarım Bölümü'nde öğrenim gördü. Pan Yayıncılık'tan 2009'da çıkan ve Jan s Sipos'un kaleme aldığı Anadolu'da Bartok'un İzinde adlı kitabı Türkçeye çevirdi. Pan Yayıncılık'ın yanı sıra İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın (İKSV) klasik müzik ve film festivallerinde  virmen, editör ve organizasyon asistanı olarak görev aldı. 2014-2016 yılları arasında o zamanki adıyla Andante klasik müzik dergisinde editör ve r port r olarak çalıştı. 2009-2018 yılları arasında Cumhuriyet gazetesi yazarı Evin İlyasoğlu'nun düzenlediği uluslararası bir konser serisi olan Boğaziçi Üniversitesi Albert Long Hall Klasik Müzik Geceleri için asistanlık ve program notu yazarlığı yaptı. Aynı yazarlık görevini D-Marin Müzik Festivali ve Akbank Caz Festivali'nde devam ettirdi. Sibel Köse Atolyesi'nde 9 ay caz vokal eğitimi aldı ve Randy Esen'den özel dersler aldı. T rk  caz, tango ve pop eserler besteleyen sanatçı, kendi bestelerini içeren The Story of a Fool Man adlı bir single ve Bedevi adlı bir EP ve Aşk Kumbarası adlı bir albüm yayımlamıştır.

Göstergelerarası Çeviri ve Çok Modluluk Işığında Bir Romanın Müzikale Dönüşümü

Elif Arslanoğlu, Arsun Uras

Çeviribilim alanı ayrı bir disiplin olarak kabul görmeden önce, çeviri olgusu dilbilimin çalışma konusu olarak yer almaktaydı. Bu nedenle geçmişte dilbilim alanındaki araştırmacıların çeviriye ilişkin öne sürdüğü kavram ve kuramlar hala kullanılmaktadır. Çeviri olgusunu tanımlayan önemli dilbilimcilerden Roman Jakobson (1959), dilsel göstergelerin dilsel olmayan gösterge dizgeleri aracılığıyla yorumlanmasını “göstergelerarası çeviri” olarak literatüre kazandırmıştır. Böylelikle göstergelerarası çeviri olarak belirttiği bu çeviri türü, yazılı bir eserin; müzikal, şarkı, tiyatro, film, çizgi roman, resim, heykel vb. görsel işitsel dizgelere aktarımını çeviribilim alanının konusu olarak incelemeyi mümkün kılmaktadır. Bu doğrultuda, Victor Hugo’nun 1831 yılında yayımlanan Notre Dame de Paris başlıklı eseri ve aynı adla sahneye uyarlanan müzikali çalışmanın bütüncesini oluşturmaktadır. İlk yılında en çok izleyiciye ulaşma başarısı ile Guinness Rekorlar Kitabı’na giren ve birçok ödül kazanan müzikal, tüm dünyada kaynak metinden daha fazla rağbet görmesi nedeniyle bu çalışmaya konu olmuştur. Müzikale uyarlamanın sonucunda, kaynak metne göre göç temasının Clopin Trouillefou isimli karakter aracılığıyla daha fazla ön plana çıktığı gözlemlenmiştir. Romanda yan karakter niteliğinde iken, müzikalde ana karakterlerden biri olarak açılış şarkısının ardından ikinci şarkıyı seslendiriyor olması, karaktere ve vurguladığı temaya verilen önemin göstergesidir. Bu bağlamda karakter tarafından seslendirilen müzikalin ikinci şarkısı Les Sans-papiers (Belgesiz Göçmenler), Kress ve van Leeuwen’in Çok Modluluk yaklaşımı ışığında, kaynak metindeki dilsel göstergeler ile karşılaştırmalı olarak incelenecektir. Bu doğrultuda özgün romandaki dilsel olgulara göre müzikalde daha önemli bir yer edinen karakterin performansındaki şarkısı, kostümleri, dansları, jest ve mimikleri, sahnesinin dekoru irdelenecektir. Karakterin müzikaldeki şarkısıyla göç temasını ön plana çıkarma işlevi; dilsel, işitsel, görsel, hareket ve uzamsal modlar aracılığıyla, dilsel göstergelerin dilsel olmayan göstergelere aktarımı sonucu göstergelerarası çeviriye konu olmaktadır. Sonuç olarak müzikalde önemli bir yer edinen karakterin çok modlu yapıdaki “Les Sans-Papiers” şarkısının, dilsel göstergelerden oluşan özgün romandaki işlevi ile karşılaştırılması, göstergelerarası çeviri bağlamında çeviribilim alanına bir örnek sunacaktır.

Anahtar kelimeler: Göstergelerarası Çeviri, Çok Modluluk, Notre Dame de Paris, Göç, Clopin Trouillefou.

2019 yılından beri İstanbul Üniversitesi Fransızca Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalı’nda Araştırma Görevlisi olarak görev yapan *Elif Arslanoğlu*, Özel Saint Benoît Fransız Lisesi mezunudur. Lisans eğitimini Yıldız Teknik Üniversitesi Fransızca Mütercim-Tercümanlık Anabilim Dalında tamamlamış, ardından İstanbul Üniversitesi Çeviribilim Anabilim Dalı’nda Çeviri Çocuk Edebiyatı alanında yazmış olduğu teziyle yüksek lisans derecesine sahip olmuştur. İstanbul Üniversitesi Çeviribilim Anabilim Dalı’nda doktora eğitimine devam eden Arş. Gör. Elif Arslanoğlu, Çeviri Çocuk Edebiyatı ve Göstergelerarası Çeviri alanlarında bilimsel faaliyetlerini sürdürmektedir.

2004 yılından beri İstanbul Üniversitesi Fransızca Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görevli Prof. Dr. *Arşun Uras*, Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı lisans programından 1989 yılında mezun olmuştur. Ardından Yüksek Lisans ve Doktora eğitimlerini Université Paris III - Sorbonne Nouvelle Uygulamalı Dilbilim programında tamamlamıştır. Bilimsel çalışmalarını Dilbilim, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Dilbilim, Fransız Dili ve Edebiyatı, Türkiye Türkçesi, Sözlü Dil Çevirisi ve Çeviribilim’in farklı alt alanlarında sürdürmektedir. Prof. Dr. Arşun Uras, İstanbul Üniversitesi Mütercim ve Tercümanlık Bölümü Başkanlığı ve Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürlüğü görevlerini yürütmektedir.

Şarkı Çevirilerine Metinlerarası Bir Bakış: Sessiz Gemi ve Do Do Do Do Si Re Re Örneği **Esra Çimen Karayürek**

Şarkı çevirisi, çevrilen şarkı sözlerinin söylenebilir olması, müzikle ritmik olarak uyumlu olması, sözlerin kaynak metne sadakati ve duygusal ve duyusal yankıyı hissettirmesi gibi birçok farklı açıdan değerlendirilmesi gereken bir eylemdir. Şarkı çevirisindeki temel zorluklardan biri, şarkı sözlerinin orijinal anlamını ve duygusal etkisini korurken bunları hedef kitlenin kültürel ve dilsel bağlamına uyacak şekilde uyarlamaktır. Bu süreç, çevrilen şarkı sözlerinin orijinal müzikle söylenebilirliğini ve ritmik uyumluluğunu korumasını sağlama ihtiyacı nedeniyle daha da karmaşık hâle gelmektedir. Tüm bu karmaşıklığına rağmen, şarkı çevirisi, küresel müzik yayılımı açısından çok önemli olup aynı zamanda dilsel ve kültürel engellerin aşılmasına katkı sağlamaktadır. Şarkı çevirisinde, müziği doğrudan alıp şarkı sözlerini çevirmek yerine daha önceden yazılmış şiir kullanımıysa metinlerarasılığı ve bunun kültürlerarası bağlamdaki etkilerini keşfetmek için geniş bir alan açmaktadır. Bu çalışmada Hümeysra adlı Türk pop sanatçısının 1975 yılında seslendirdiği Sessiz Gemi ve 1980 yılında seslendirdiği Do Do Do Do Si Re Re adlı şarkıları metinlerarasılık bağlamında ele alınarak çevirileri değerlendirilmiştir. Christian Delagrangé tarafından seslendirilen ve orijinal adı Sans Toi Je Suis Seul, Sessiz Gemi şiiriyle; Enrico Macias tarafından seslendirilen ve orijinal adı Le Mèdiant de L'amour, Do Do Do Do Si Re Re adıyla çevrilerek Hümeysra tarafından şarkı olarak icra edilmiştir. Kaynak kültürde iki farklı şarkıcı tarafından seslendirilen şarkıların ilkinde söz yazılmaktansa Yahya Kemal Beyatlı'nın şiiri kullanılmış, ikinci şarkıyaysa nakaratının fonetik olarak benzetildiği yeni sözler yazılmıştır. Çalışmada, şarkı çevirilerinde başarılı bir çeviri ürünün ortaya çıkması için kaynak kültürdeki şarkı sözlerinin müzikal unsurları da dikkate alınarak salt metin düzeyinde katı kurallarla çevrilmesi/çevrilmemesi gerekliliği ve metinlerarasılığın şarkı çevirilerindeki yeri tartışılmış, aynı şarkıcının nispeten yakın dönemlerde seslendirdiği farklı şarkılara farklı çeviri stratejileri uyguladığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Çeviri, şarkı çevirisi, metinlerarasılık, pop müzik, popüler müzik aktarımı.

Esra Çimen Karayürek, 2015 yılında İstanbul Üniversitesi Fransızca Mütercim Tercümanlık Bölümünde lisans derecesi, 2018 yılında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çeviri ve Kültürel Çalışmalar YL Programında Yüksek Lisans derecesi; 2022 yılında Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Çeviri ve Kültürel Çalışmalar Doktora Programında Doktora derecesi olarak mezun oldu. 2016-2018 yılları arasında Gazi Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümünde; 2018-2023 yılları arasında Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Fransızca Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalında araştırma görevlisi olarak çalıştı. 2023 yılından bu yana aynı kurumda Dr. Öğr. Üyesi olarak akademik çalışmalarına devam etmektedir.

Edebiyattan Şarkıya Dönüşüm: e.e. cummings'den Yeni Türkü'ye ve Türk müziğine 'Intermodal' bir Armağan**Hande Kolat**

Yeni Türkü, 1970'lerin sonunda kurulan, Türk halk müziği, Latin, Akdeniz melodileri, klasik müzik ve Batı müziğiyle harmanlanan zengin bir tarz geliştirmiş bir müzik grubudur. Grubun şarkılarındaki zengin ses dokusu; bağlama, saz gibi Türk enstrümanları ve gitar, flüt ve keman gibi Batılı enstrümanların bir arada kullanılmasından kaynaklanır. 20. Yüzyıl Amerikan edebiyatının modernist şiir akımının öncülerinden sayılan e.e.cummings, geleneksel dil kurallarını sıkça ihlal eden ve biçimsel deneylerle tanınan bir şairdir. Bu çalışmada e.e. cummings'in "somewhere I have never travelled, gladly beyond" şiirinin Barış Pirhasan tarafından çevrilip Yeni Türkü'nün bestesiyle "Yağmurun Elleri" şarkısına dönüşmesiyle, multimodal bağlamda ele alınarak, her iki eserin estetik yapıları, anlam katmanları ve duygusal etkileri açısından benzerlikler ve farklılıklar incelenir. Aynı zamanda betimleyici çeviri kuramı ışığında, iki eserin kültürel ve dilsel göstergelerinin nasıl birbirine aktarıldığını araştırılır. Betimleyici çeviri kuramı, bir eserin çevirisi yapılırken orijinal metindeki anlamların, imgelerin ve hislerin nasıl dönüştürüldüğünü ya da korunduğunu analiz eder. Yağmurun Elleri" hem müzikal hem de lirik düzeyde birden fazla modun (melodi, ritim, sözler) birleşimi ile anlam yaratır. e.e. cummings'in şiiri ise görsel ve yapısal olarak (şiirsel düzen, dizeler arasındaki boşluklar, küçük harf kullanımı) bir tür görsel şiir olarak düşünülebilir. İki eser de bu multimodal yapılarla, okuyucuya veya dinleyiciye birden fazla duyusal ve anlam boyutunu aynı anda sunar. Betimleyici çeviri perspektifinden bu çalışma çeviri süreçlerinde normatif bir değer yargısı koymak yerine, kaynak ve hedef metinlerin kültürel bağlamlarını, yapısal özelliklerini ve anlam katmanlarını analiz eder. "Yağmurun Elleri" şarkısının e.e. cummings'in şiirine göstergebilimsel bir çeviri olarak nasıl yaklaştığını incelerken, özellikle her iki eserin yaratıcı niyetleri, duygusal yoğunluğu ve estetik etkileri üzerinde durulur. Özetle, bu makale, Yeni Türkü'nün "Yağmurun Elleri" ile e.e. cummings'in "somewhere i have never travelled, gladly beyond" şiirini, Klaus Keindl'in 'intermodal çeviri' yaklaşımını da temel alarak, betimleyici çeviri yaklaşımıyla beraber, göstergeler arasında nasıl var olduğunu, iki eserin birbirine nasıl bağlandığını, anlam üretim süreçlerinin nasıl işlediğini, çevirmen kararlarını ve çeviri ürününü analiz eder.

Anahtar kelimeler: Şarkı Çevirisi, Edebiyattan Şarkıya Çeviri, Göstergeler Arası Çeviri, Betimleyici Çeviri, Intermodal Translation.

Hande Kolat, İstanbul Atlas Üniversitesi İngilizce Mütercim Tercümanlık Bölümü'nde Dr. Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır. Lisans derecesini Ankara Hacettepe Üniversitesi Amerikan Kültürü ve Edebiyatı bölümünden almıştır. İstanbul Aydın Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde "Diasporic Figures at Home: Metamorphosis of Hanif Kureishi's Coming-of-age, from Hybridity to Post-ethnic Narratives" başlıklı teziyle bütünleşik doktora derecesini almıştır. Araştırma alanları arasında karşılaştırmalı edebiyat, eko-eleştiri, Amerikan çalışmaları, post-kolonyal çalışmalar, çok kültürlülük ve sinema çalışmaları yer almaktadır. Kolat, 1. Ulusal Şarkı Çevirisi Kongresine, Düzenleme Kurulu Üyesi sıfatıyla da katkıda bulunmuştur.

Şarkı Çevirisinde Çevirmenin Sesi:**Alaz Pesen Çevirilerinde Müzikal Anlatı ve Çevirmenin Çoklu Sesi*****Başak Ergil***

Çeviribilimci Theo Hermans'ın (1996), "anlatıların temel unsuru olarak çevirmenin sesi"ne dikkat çekmesi, konu müzikal anlatılar olduğunda farklı boyutlar açısından ele alınabilir. Hermans'ın ele aldığı "çevirmenin sesi", şarkı çevirisi bağlamında, yalnızca dilsel ve söylemsel anlatıda değil aynı zamanda metnin icrasında da duyulabilen "işitsel" bir sesin gerek tahayyülü gerekse kendisi olarak yorumlanabilir. Bu düşünceden yola çıkılarak bu çalışmada, müzisyen, araştırmacı, çeviribilimci Alaz Pesen'in şarkı çevirilerinde müzikal anlatıyı oluşturan unsurlar ve bu bağlamda çevirmenin çoklu sesi araştırılacaktır. Burada, geniş bir anlam taşıyan "müzikal anlatı" (Almén, 2017) kavramı kullanılırken, dilsel unsurlar ve dolayısıyla diller arası çeviri, karmaşık, çok katmanlı ve çok boyutlu bir bütünü oluşturan pek çok unsurdan sadece biri olarak ele alınmakta ve dilsel ya da sözel olmayan unsurlarla ilişkisel dinamikleri açısından da sorgulanmakta ve bağlamsallaştırılmaktadır. Şebnem Susam-Saraeva'nın belirttiği üzere, dillerarası çevirilmiş cover'lar kültür ürünleridir ve farklı paydaşların eyleyciliğinden geçen, metinsel-olmayan yönleri de barındıran, şarkı sözlerinin çevirisi konusunda geniş bir stratejiler yelpazesine açık olan yapılardır (Susam-Saraeva, 2020, 353). Bu perspektiften yola çıkılarak, bu çalışmada Pesen'in çevirilerindeki müzikal anlatı ve çevirmenin sesi ele alınırken metinsel unsurlar metinsel olmayan unsurlarla ilişkilendirilecek, erek kültür ve gelenek açısından bağlamsallaştırılacaktır. Çalışmanın bütüncesini Pesen'in dijital ortamlarda erişilebilen şarkı çevirileri oluşturmaktadır. Çalışma, yazılı ve metinsel anlatılardan çok performansa, mizaha, kimi zaman doğaçlamaya ve anlatı geleneğine dayanan Türkiye performans geleneği içinde Alaz Pesen'in şarkı çevirilerindeki müzikal anlatıyı oluşturan, çevirmenin "performatif" sesini mercek altına alacaktır. Çevirmenin özgün sesini belirginleştiren ve zenginleştiren yerlileştirme, şiirsellik, prozodi, yer yer parodiye varan mizah, metin içi ve dışı gönderme örüntüleri, siyasi taşlama gibi müzikal anlatıyı oluşturan unsurların, Türkiye ve Anadolu'daki performatif gelenek içinde değerlendirildiği ve konumlandırıldığı araştırma, bir dinleyici, yorumlayıcı, çevirmen, yeniden işleyici ve icracı olan Alaz Pesen'in ortaya koyduğu "çoklu sesi" erek kültürdeki performans tarihi ve geleneği açısından ele alacaktır. Yöntemsel açıdan, bu çalışmanın, şarkı çevirilerini erek kültür ve performans gelenekleri bağlamında değerlendirme açısından bir örnek teşkil etmesi hedeflenmekte; böylelikle, çeviribilim ile performans çalışmaları alanları arasında disiplinler arası çalışmalara katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Şarkı çevirisi, çevirmenin sesi, müzikal anlatı, Alaz Pesen çevirileri, performans olarak çeviri.

Başak Ergil, Çeviribilim alanında Boğaziçi Üniversitesinden yüksek lisans, İstanbul Üniversitesinden doktora derecesi almıştır. Yüksek lisans tezinden ürettiği İngiliz-Amerikan Yayın Dünyasında *Nâzım Hikmet İmajı* başlıklı kitabın yazarıdır. Çalışma alanları tiyatro çevirisi, çeviri kuramı, çeviri etiği, çeviri yoluyla yeniden kanonlaştırma, çeviri eleştirisi ve aktivist çeviridir. Ayrıca, popüler bilim metinleri çevirisi, dublaj çevirisi, şiir çevirisi, sosyal bilimler metinleri çevirisi gibi alanlarda yazılı çevirmenlik; diplomatik alanda sözlü çevirmenlik; nitelikli birtakım dergi ve yayınevlerinde editörlük yapmış bir uygulamacıdır.

Bir Şarkıyı Çevirmek Sadece Kelime Aktarımı mıdır Yoksa Duygu Aktarımı Mıdır?

Burcu Yaman

Müzik duygusal bir olgu olduğu için müziğin bir formu olan şarkının çevirisi de duygusal bir aktarımdır. Ancak şiir çevirisine benzer şekilde şarkı çevirisi de diğer çeviri türlerine göre biraz daha zordur. Kaynak şarkıdaki ifadeler notaları ölçüsünde hedef şarkıya aktarıldığı için aynı anlamı ve ölçüyü bir başka dilin kelimeleri ile sağlamak büyük çaba gerektirir. Bu durumda çevirmen sıklıkla uyarılma tekniğine başvurur. Bu tekniği uygularken kaynak şarkı metni tamamen değişebilir. Çevirmen kaynak şarkıda yer alan ve hedef dildeki bir kelimeyle ses benzerliği kurarak şarkıyı yeniden yazabilir; çeviri amacına göre kaynak şarkıyı kelimesi kelimesine çevirebilir ya da duyguyu başka ifadelerle verebilir. Çeviri eseri belirleyecek olan çevirmenin yapacağı tercih olacaktır: Şarkı notalarına uygun kelimelerle melodiyi doldurmak mı yoksa besteye sadık kalarak şarkının verdiği duyguyu aktarmak mı? Bu bağlamda bu çalışmada you tube kanalında yer alan çeviri şarkı videolarından örnekler sunulmuş kaynak şarkı sözleriyle karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve şarkıdaki duygunun hedef dile ne ölçüde aktarıldığı ile ilgili bir değerlendirme yapılmıştır. Örnekler tablolar şeklinde sunulmuştur. Çalışmada bu alanda çalışmaları olan akademisyenlerin çalışmaları ve görüşlerinden yararlanılmış, önerilerine yer verilmiştir. Yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda bazı örneklerde kelimesi kelimesine çeviri ya da uyarılma örneklerinde duygu aktarımının göz önünde bulundurulduğu bazı çevirilerde ise kelimesi kelimesine çeviri yöntemi uygulanmış olsa da şarkı formatına ve duygu aktarımına yönelik bir çaba gösterilmediği gözlemlenmiştir. Müziğin toplumlar ve insanlar arası bir iletişim ve duygu alışverişi aracı olduğu düşünülecek olursa şarkı uyarlamalarında ve şarkı sözü çevirilerinde çevirmenin önemli bir role sahip olduğu görülmüştür. Dolayısıyla çevirmen çeviri eyleminden önce bu önemli noktayı göz önünde bulundurmalıdır. Nitekim çevirmen sadece kelimelerin değil duyguların tercümanıdır.

Anahtar kelimeler: Şarkı, çeviri, duygu aktarımı, kelimesi kelimesine çeviri, uyarılma

Burcu Yaman, Ondokuz Mayıs Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi İngilizce Mütercim Tercümanlık Bölümünde görev yapmaktadır. Lisansını Ondokuz Mayıs Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği bölümünde tamamladıktan sonra Milli Eğitime bağlı okullarda İngilizce öğretmenliği yaptı. Yine Ondokuz Mayıs Üniversitesinde İngiliz Dili Eğitimi alanında Yüksek lisansını tamamladı. 2013 yılında başlamış olduğum Yıldız Teknik Üniversitesi Diller ve Kültürlerarası Çeviri Doktora Programından 2020 yılında mezun oldu. Şu an 2019 yılında öğretim görevlisi olarak başlamış olduğu Ondokuz Mayıs Üniversitesinde İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi İngilizce Mütercim Tercümanlık Bölümünde Dr. Öğretim üyesi olarak görevine devam etmektedir. Kültür çevirisi, çeviri göstergebilimi, metinlerarasılık, çeviri eleştirisi, Çocuk edebiyatı çevirisi, mizah çevirisi gibi birçok çeviri alanında çalışmaları mevcuttur.

Pentatlon İlkesi Bağlamında Şarkı Çevirisi Üzerine Bir Değerlendirme:***High School Musical 2******Güneşnaz Kuru Pazarlıoğlu, Arsun Uras***

Şarkı çevirisi, barındırdığı metinsel ve müzikal özellikleri nedeniyle çok katmanlı bir değerlendirme gerektirmektedir. Şarkı çevirisi alanında önemli çalışmalar kaleme alan Peter Low, metin düzeyinde çeviri, uyarlama ve yerine koyma çeviri stratejilerini ortaya koyarken (2013), melodi düzeyinde ise şarkının daha karmaşık yapısı nedeniyle Pentatlon İlkesini ileri sürmüştür (2005). Low, şarkı çevirmenini pentatlonda yarışan bir atlete benzetmiş ve söylenebilirlik, anlam, doğallık, ritim ve kafiye alanlarında belli puanlar elde ederek en iyi skora ulaşmaya çalıştığını ifade etmiştir. Bunun sonucunda, söz ve müziğe atfedilen önemin değişkenlik gösterdiğini belirterek çeviriye yönelik “sözmerkezci” ve “müzikmerkezci” gibi kavramlar ileri sürmüştür. Bu doğrultuda, 2007 yılında piyasaya sürülen *High School Musical 2* müzikal filmdeki on dört dile çevrilen *You Are The Music in Me* ve dört dile çevrilen *Bet On It* adlı şarkılar ile Türk müzik dizgesine İçimdeki Müzik Sensin ve Var Mısın adlarıyla kazandırılan şarkılar çalışmanın bütüncesini oluşturmaktadır. Özgün parçaların yer aldığı ve filmle aynı sene Walt Disney iş birliğiyle piyasaya sürülen soundtrack albümü *The American Music Awards* kapsamında “Yılın Soundtrack Albümü” ödülünü kazanmıştır. Ayrıca erek dildeki parçalar yerli dizgede büyük bir başarı elde etmiş ve bu başarı sayesinde Walt Disney’in üçüncü filmde yer alan şarkıları Türkçe dublajla seslendirmesine yol açmıştır. Düet ve hatta koro şeklinde söylenen *You Are The Music in Me* ve solo şarkı *Bet On It*’in Türkiye’de sadece tek bir şarkıcı Keremcem tarafından seslendirilmesi, şarkıların erek kültürde popülaritesini arttırmasının yanı sıra bu çalışmanın bütüncü seçiminde de rol oynamıştır. Bu bağlamda, kaynak ve erek şarkıların dilsel öğeleri çeviri stratejisi açısından değerlendirilirken, melodi niteliği de Low’un Pentatlon İlkesi doğrultusunda karşılaştırmalı olarak incelenecektir. Sonuç olarak *High School Musical 2*’da yer alan ve Türkçeye çevrilen *İçimdeki Müzik Sensin* ve *Var Mısın* parçalarının sözmerkezci-müzikmerkezci skalasındaki yerleri araştırılacak; bu açıdan Türkçe şarkı çevirisi alanyazımına katkı sağlayabilecektir.

Anahtar kelimeler: Şarkı çevirisi, Pentatlon İlkesi, *High School Musical 2*, sözmerkezci, müzikmerkezci.

2020 yılından beri İstanbul Üniversitesi İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalında görevli Arş. Gör. ***Güneşnaz Kuru Pazarlıoğlu***, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi İngilizce, Fransızca Mütercim ve Tercümanlık lisans programından 2019 yılında mezun olmuştur. Yüksek Lisans eğitimini Jane Austen’in *İkna* romanını yeniden çeviri kuramı bağlamında karşılaştırmalı incelediği tezi ile İstanbul Üniversitesi Çeviribilim programında tamamlamıştır. Şu anda aynı anabilim dalında Doktora eğitimine devam etmektedir.

2004 yılından beri İstanbul Üniversitesi Fransızca Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görevli Prof. Dr. ***Arşun Uras***, Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı lisans programından 1989 yılında mezun olmuştur. Ardından Yüksek Lisans ve Doktora eğitimlerini Université Paris III Sorbonne Nouvelle Uygulamalı Dilbilim Programında tamamlamıştır. Bilimsel çalışmalarını Dilbilim, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Dilbilim, Fransız Dili ve Edebiyatı, Türkiye Türkçesi, Sözlü Dil Çevirisi ve Çeviribilim’in farklı alt alanlarında sürdürmektedir. Prof. Dr. Arşun Uras, İstanbul Üniversitesi Mütercim ve Tercümanlık Bölümü Başkanlığı ve Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürlüğü görevlerini yürütmektedir.

Şarkı Çevirisinde Çeviri Sadakati ve Prozodi Uyumu İkilemi

Ruhi Oğuz Sağdıç

Bu bildiri, şarkı çevirisinde karşılaşılan iki temel zorluğu, yani prozodi uyumu ve çeviri sadakati arasındaki dengeyi ele almaktadır. Şarkı çevirisi, yalnızca sözcüklerin anlamını farklı bir dile aktarmakla kalmaz; aynı zamanda orijinal eserin melodik ve ritmik yapısına da uygun bir şekilde uyarlanmasını gerektirir. Bu durum, çevirmenlerin karşısına önemli bir ikilem çıkarmaktadır: Prozodi uyumunu mu ön planda tutmalı, yoksa orijinal anlamı mı korumalı? Prozodi uyumu, şarkının müzikal yapısına uygun bir şekilde hedef dilde yeniden oluşturulmasını ifade eder. Bu bağlamda, ritim, vurgu ve melodi gibi müzikal unsurların hedef dildeki uyumu büyük önem taşır. Ancak bu uyum sağlanırken, çevirinin orijinal şarkının anlamından uzaklaşma riski bulunmaktadır. Özellikle iki dil arasındaki yapı ve kelime zenginliği farkları, çevirmenin hem anlamı hem de prozodiyi aynı anda korumasını zorlaştırır. Öte yandan, çeviri sadakati, orijinal eserin anlamına ve mesajına sadık kalmayı hedefler. Ancak bu sadakat, şarkının müzikal özelliklerinden ödün verilmesine yol açabilir. Şarkının ruhu ve duygusal etkisi, prozodi uyumu olmadan tam olarak yansıtılamayabilir. Bu da çevirmenin, anlam ile müzikalite arasında bir denge kurma zorunluluğunu doğurur. Bu tür bir çeviri yetkinliği de teknik dil bilgisinden daha da öte sanatsal duyarlılık gerektirir. Bu bildiri, bu ikilemi örnekler üzerinden incelemekte ve tartışmaktadır. Ayrıca, başarılı bir şarkı çevirisinin hem prozodi uyumu hem de çeviri sadakati açısından dengeli bir yaklaşımı nasıl gerektirdiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, şarkı çevirisinin teknik bir işlem değil, bir sanat formu olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Şarkı çevirisi, sadakat, prozodi, melodi, çeviri.

Ruhi Oğuz Sağdıç, lisans derecesini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstri Ürünleri Tasarımı, yüksek lisans derecesini Hacettepe Üniversitesi Grafik ve doktora derecesini Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar alanlarında tamamlamıştır. Şu an TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Görsel İletişim Tasarım Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Şarkı Çevirisi: Türk(çe) Pop Müziğinin Doğuşu ve Gelişiminde Çevirinin Rolü

Özgür Çavuşoğlu

Batı müziğinin Tanzimat Döneminde özellikle bando müziği, kanto, estudiantina, opera, operet (müzikli oyun) ve Cumhuriyet Döneminin başlarında tango, caz, rock türleriyle Türk kültürüne girdiği bilinmektedir. 1960'lı yılların başlarına gelindiğinde ise toplumumuzda yabancı toplumlardaki popüler şarkıların müzikal altyapıları muhafaza edilerek üzerlerine Türkçe sözler yazılmaya başlandığı görülmektedir. Türkçe müzik terminolojisine “aranjman” (düzenleme) olarak girmiş, adına “ara tür” (Meriç, 2006, s. 43) de denmiş bu yeni ürünün adı aslında “şarkı çevirisi”dir. Böylece “şarkı çevirisi”nin işlevi vasıtasıyla önceleri Türkçe Sözlü Hafif Batı Müziği, günümüzde ise “Türkçe pop” diye adlandırılan müzik türü doğmuş ve gelişimine devam etmiştir. Şarkı sözü yazarı ve “şarkı çevirmeni” olan Fecri Ebcioğlu'nun 1961 yılında İstanbul'da Bob Azzam'ın “C'est Ecrit Dans Le Ciel” (Gökyüzüne Yazılmış) başlıklı Fransızca şarkısının müzikal altyapısının üzerine Türkçe şarkı sözlerini yazması ve bu şarkıyı İlham Gencer'e plağa okutması ile «Türk popunun ilk resmi şarkısı» (Dilmener, 2006, s. 38), «Türkiye'de pop müziğinin temeli olarak gösterilen» (Meriç, 2006, s. 125) o ilk “hit” şarkı ortaya çıkmıştır: “Bak Bir Varmış Bir Yokmuş” (krş. Dorsay, 2003, s. 269). Böylece, Batı edebiyatından tiyatro oyunları ve romanın çeviri yoluyla kültürümüze girmesi, sonrasında yazarlarımızın bu türlerdeki özgün eserlerini üretmeye başlaması gibi, bu ilk “çeviri” pop şarkısının ardından söz yazarı ve bestecilerimiz özgün şarkılarını, sadece sözleri değil, müziği de bize ait olan “Batı müziği tarzında popüler şarkılar” üretmeye başlamışlardır. Bu araştırma, çağdaş Türk müziğinde Türkçe pop müziğinin 1950-1970 yılları arasındaki doğuşu ve gelişimine odaklanarak “şarkı çevirisi” alanında yaşanan çevirinin bu dönüştürücü etkisini ürünleri, eyleyenleri (İng. “agents”) ve olaylarıyla betimlemeyi amaçlamaktadır. Bu tarihsel, betimleyici, çeviribilimsel yaklaşım, öncelikle Gideon Toury'nin Erek-Odaklı Kuramı ve Hans Vermeer'in Skopos Kuramı bağlamında ele alınmaktadır. Susan Bassnett'in (2019, s. 6) ileri sürdüğü ve Nüzhet Berrin Aksoy'un (2024) yine Bassnett'ten bir alıntıyla vurguladığı gibi, artık zaman çevirinin her türlü kültürel alışveriş sonucu erek kültürde meydana getirdiği etkiyi, değişimleri görme ve bunun önemini kavrama zamanıdır.

Anahtar kelimeler: Şarkı çevirisi, çeviri tarihi, müzik tarihi, Türk pop müziği, Türkçe sözlü hafif Batı müziği.

Haliç Üniversitesi İngilizce Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nde görev yapan Dr. Öğretim Üyesi *Özgür Çavuşoğlu*, lisans eğitimini Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dilbilimi Bölümünde, yüksek lisans eğitimini yazılı çeviri üzerine Boğaziçi Üniversitesi Çeviribilim Bölümünde, doktora eğitimini ise İstanbul Üniversitesi Çeviribilim programında tamamlamıştır. Çavuşoğlu (2007) Prof. Dr. Suat Karantay danışmanlığında “‘Türkçe Söyleyen’ Can Yücel: the ‘Rewriter’ par excellence” (“Türkçe Söyleyen” Can Yücel: En Güzel “Yeniden Yazan” Örneği) başlıklı yüksek lisans tezini ve Prof. Dr. Alev Bulut danışmanlığında “Cumhuriyet Türkiye'sinde Yazınsal Aktörlerin Çeviri Söylemleri (1923-1979)” (2016) başlıklı doktora tezini yazmıştır. Başlıca ilgi alanları çeviribilim, yazılı çeviri, yazınsal çeviri, şiir çevirisi, çeviri eleştirisi, çeviri kuramları ve çeviri tarihidir.

İki On Yıl Arasında: Laflar'dan Palavra'ya, Aşk Kuğusu'dan Düşünme Hiç'e***Selçuk Eryatmaz***

Türk pop müziği söz konusu olduğunda 'aranjmanlar' elbette ki özel bir yer tutmaktadır. Özellikle Fransa, İtalya ve İspanya gibi ülkelerden, dönemlerinin popüler parçalarının Türkçe yorumlanmış (veya söylenmiş) hali olan aranjmanlar birer çeviri ürünü olarak ele alınabilirler. Türkçe müziğin 'Süperstar'ı Ajda Pekkan ise en çok aranjman yapan müzisyen olmuştur. Bu sunum kapsamında Ajda Pekkan'ın ünlü İtalyan kadın vokal, 'Cremona Kaplanı', Mina'dan on yıl arayla yaptığı iki 'aranjman' ele alınacaktır (Ajda Pekkan sonrasında Mina'nın başka şarkılarını da Türkçe olarak seslendirecektir). İlk olarak Mina'nın 1972 yılında Alberto Lupo ile düet olarak seslendirdiği ve sonrasında Cinquemilaquarantatre albümünde de yer verdiği Parole Parole (tr. Sözler, sözler) şarkısı ve Ajda Pekkan'ın 1975 yılında çıkardığı Ajda albümünde sözleri Fikret Şenses tarafından Türkçeleştirilerek Cüneyt Türel düetiyle seslendirdiği Palavra Palavra parçası mercek altına alınacaktır (dikkat çekici bir nokta da bu albümün tamamen 'aranjman' çevirilerden oluşmasıdır). İkinci olarak incelenecek ikili ise Mina'nın 1982 çıkışlı Italiana albümünde yer alan Il cigno dell'amore (tr. Aşk Kuğusu) ve Ajda Pekkan'ın 1983 yılında çıkarttığı Süperstar'83 albümünde yine Fikret Şenses tarafından aranjmanı yapılan 'Düşünme Hiç' parçaları irdelenecektir. Bu iki şarkı ve 'aranjman' çevirileri yoluyla, İtalya'da 1960'ların sonundan 1980'lerin sonuna kadar devam eden Ann idi piombo, yani Kurşun Yılları denilen aşırı sağ ve sol hareketlerin politik şiddet ve toplumsal karmaşaya yol açtığı zaman dilimi ile Türkiye'de 12 Mart 1972 muhtırası ve 12 Eylül 1980 darbesi (ve sonrasında) arasındaki benzer siyasi ve sosyal çalkantılara dikkat çekilecek, kaynak ve erek metinler söylemsel düzlemde ele alınarak bu iki sanatçının popüler kültürdeki rolleri konumlandırılmaya çalışılacak ve ayrıca kadın olarak bahsi geçen şarkılarla kendi sanatçı kimliklerini nasıl yapılandırdıkları tartışmaya açılmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Şarkı çevirisi, aranjman, Türkçe Pop, Ajda Pekkan, Mina.

Selçuk Eryatmaz, doktora eğitimini İstanbul Üniversitesi Çeviribilim Anabilim Dalında tamamlamıştır. Çeviri Derneği İzmir Şubesinde genel sekreterlik de dahil olmak üzere çeşitli görevlerde yer almıştır. Halen Manisa Celal Bayar Üniversitesi İngilizce Mütercim ve Tercümanlık bölümünde çalışmaktadır.

Yeşilçam Sinemasında Türk Pop Müziğinde Şarkı Çevirileri Bağlamında "Milyonzade" Şarkısı Örneği

Zeynep Güneş Özunal, Nesibe Özgül Turgay

Bu çalışma, Türk Pop müziğinde şarkı çevirilerinin ve aranjman parçalarının tarihsel gelişimini ve günümüzdeki etkilerini incelemektedir. Radyo yayınlarının artması ve plak kayıtlarının evlere girmesiyle birlikte, 1960'lı ve 1970'li yıllarda yabancı dildeki pop müzik eserlerinin Türkçeye çevrilerek kullanımı yaygınlaşmıştır. Popüler müzikteki boşluğu dolduran slogan vari mısralardan oluşan, müzikalitesi çok derin olmayan ancak çok sevilen bu parçalar oldukça değer görmüştür. Bu dönem, Türk Pop müziğinde "Arajmanlar Dönemi" olarak da adlandırılmaktadır. Türk pop müziğinde en çok şarkı çevirisi icra eden şarkıcı Ajda Pekkan' dır. Ajda Pekkan aynı zamanda çok sayıda sinema filminde de rol almıştır. Çalışma kapsamında, 1964 yılında Yeşilçam Sinemasında yönetmenliğini Osman F. Seden'in yaptığı Hızır Dede filminde Ajda Pekkan'ın seslendirdiği "Milyonzade" şarkısı incelenmiştir. Orijinal ismi "Norma Mia" olan ve Sergio Fernandez Garay tarafından bestelenen (1944); Tony Dallara tarafından seslendirilen bu eser Ajda Pekkan tarafından çalışmaya konu olan filmde yorumlanmıştır. İspanyolca yazılan sözleri İtalyancaya çevrilmiş ardından Türkçeye "Milyonzade" adı ile uyarlanmıştır. Şarkının orijinal anlamı ve mesajının çevrilen dilde korunmaması; şarkının duygusal ve tematik içeriği, çeviri sırasında neşeli ve komik bir anlama bürünerek Hızır Dede filminin tematik içeriğine göre yeniden şekillendirilmiştir. Bu bağlamda şarkının sözleri, hedef dilde ritim ve melodiye uyacak şekilde tamamen yeniden düzenlenmiştir. Şarkı çevirisinde 4/4'lük temponun yükseltilerek, kafiye ve vurguların korunmasına çalışıldığı anlaşılmaktadır. Bu durum, Ajda Pekkan'ın aranjmanlarının sinemada nasıl kullanıldığını gösteren bir örnektir. Foxtrot tarzı şarkının, beste tarihinden 20 yıl sonra filmin atmosferine katkı sağlayacak şekilde hikâyeyi destekleyen Milyonzade şarkısına uyarlamasının ardından; 2018'de yönetmenliğini Kıvanç Baruönü'nün yaptığı ve senaryosunu Cem Yılmaz'ın yazdığı Arif V 216 filminde de Farah Zeynep Abdullah tarafından Ajda Pekkan tavrında seslendirilmiştir. Böylece, yaklaşık 50 yıl sonra çeviri şarkı milyonzade Türk sinemasında yeniden hayat bulmuştur.

Anahtar kelimeler: Şarkı Çevirisi, Ajda Pekkan, Milyonzade, Hızır Dede, Sinema.

Zeynep Güneş Özunal, 2004 yılında İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. Öğrenciliğinden itibaren birçok görsel sanat sergisinde düzenleyici ve katılımcı olarak yer aldı. Çocuklarla film atölyeleri düzenledi. Yönetmenliğini yaptığı kısa filmler ile deneyimlerini arttırdı. Koku alanında atölyeler düzenledi. Sanatta disiplinler arası ve kokunun sinemada kullanımı alanında çalışmalarına devam etmektedir. Halen Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Anasanat Dalı Sinema Sanatta Yeterlik öğrencisidir. Atlas Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı'nda doçent olarak görev yapmaktadır.

Nesibe Özgül Turgay, İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuvarı'nda öğrenim gördü. Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlilik çalışmalarını İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamladı. 2000 yılında araştırma görevlisi olarak YTÜ Sanat ve Tasarım Fakültesi'nde akademik hayatına başlayan Turgay, 2021 yılından beri KOÜ Devlet Konservatuvarı'nda öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Solist, korist ve koro yönetmeni olarak bir çok grupta birlikte yurtiçi ve yurtdışında konserler veren 2011 Aralık – 2015 Nisan tarihleri arasında YTÜ Vedat Kosal Müzik Uygulama ve Araştırma Merkezi müdürü olarak çalıştı. Eski Giritli ve Rodos kökenli bir aileden gelen Turgay, "Bilingual /İkidiilli Şarkılar Türkçe ve Yunanca",2014, Arta; Tabahaniotika / Girit Makam Şarkıları,(ARİT

bursu ile) 2015, Girit ve “Makamika Şarkıları” , 2016 Atina-Yunanistan'da alan araştırmalarında bulundu. Nesibe Özgöl Turgay’ın solo albümleri ve single çalışmaları bulunmaktadır.

Yapay Zekânın Duygusal Yolculuğunda Şarkı Çevirisine Alternatif Bir Bakış

Mahmut Serhan Altan, Naci Serhat Başkan

Duygu analizi genellikle siyasilerin söylemlerinin çözümlenmesinden reklam içeriklerine kadar geniş bir alanda yapılmaktadır. Çeviri teknolojilerindeki gelişmeler sayesinde, duygu analizi gibi farklı ölçüm teknikleri çeviribilim alanında kullanılmıştır. Literatür taraması sonucunda çift dilli duygu analizi çalışmalarının sınırlı kaldığı düşünülmektedir. Bu bağlamda İngilizce ve Fransızca birer tane şarkı seçilmiş ve bunların yapay zekaya farklı komutlar vererek Türkçe’ye kafiye, anlam, beste ve anlam bütünlüğünü göz önünde bulundurarak çevrilmesi istenmiştir. Şarkıların kaynak metinlerindeki pozitif, negatif ve nötr duyguların, çeviri sürecinde nasıl bir değişime uğradığını belirlemek, çeviri kalitesi üzerinde bir değerlendirme yapmak ve duygusal bütünlüğün ne ölçüde korunup korunmadığı tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmamızda Adele’in "Someone Like You" ve Coeur de Pirate’ın "Mistral Gagnant" şarkıları ve yapay zeka tarafından gerçekleştirilen çevirileri de yapay zeka destekli duygu analizi yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Şarkılar ve çeviriler Python programlama dili ile entegre edilmiş duygu analizi araçları kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın bulguları ise her iki şarkının çevirisinde genel olarak duygusal bütünlüğün korunduğunu ortaya koymuştur. Ancak bazı mısralarda dilsel ve kültürel farklılıklardan duygusal tonun değişmesine sebep olmaktadır. "Someone Like You" şarkısı bağlamında, özellikle negatif duyguların aktarımında çeviride daha yumuşak bir tonun hâkim olduğu gözlemlenirken. "Mistral Gagnant" şarkısında ise, nostaljik öğelerin yerleştirilmesi ön plana çıkmaktadır.

Anahtar kelimeler: Şarkı çevirisi, yapay zekâ, duygu analizi, şarkı uyarlaması, kültürel yerleştirme

Çeviribilim ve yapay zekâ üzerine doktora yapmakta olan ***Mahmut Serhan Altan***, İstanbul Atlas Üniversitesi İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Bölümünde araştırma görevlisi görevini, üniversitenin kuruluşundan bu yana sürdürmekte, bir yandan da akademik araştırmalarına devam etmektedir. 1. Ulusal Şarkı Çevirisi Kongresine Düzenleme Kurulu Üyesi sıfatıyla katkıda bulunmuştur.

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümünde görev yapmakta olan ***Naci Serhat Başkan***, 2021-2023 yılları arasında İstanbul Fransızca Öğretmenleri Derneği’nde Başkan Yardımcısı olarak çalışmıştır. Şu an Marmara Üniversitesindeki görevine ek olarak, İstanbul Atlas Üniversitesinde de yarı zamanlı olarak Fransızca dersleri vermekte, akademik çalışmalarını ise sürdürmektedir.

***Les aventures de Ladybug et Chat Noir* isimli Animasyon Filmi Şarkılarının Çevirileri Üzerine Göstergebilimsel Bir Değerlendirme**

Nesibe Erkanan Çakır

Film anlatılarının ayrılmaz parçalarından biri olan şarkı gerek duygusal derinlik açısından gerekse filmde işlenen temanın aktarımı açısından filmi zenginleştiren önemli unsurlardandır. Bu bakımdan film şarkılarına; karakterlerin iç dünyasını yansıtmak, olay örgüsünü derinleştirmek, konu akışını desteklemek ve izleyici ile film arasındaki bağı güçlendirmek gibi amaçlarla yer verilmektedir. Filmlerin farklı dillerdeki izleyicilere ulaşması ve dilsel sınırları aşıp geniş bir kitleye hitap etmesi film çevirileriyle mümkündür. Filmlerde pek çok açıdan tamamlayıcı unsur olarak karşımıza çıkan şarkıların çevirisi, çevirilerde söz-melodi-anlatı uyumunun sağlanması bakımından dikkate değer bir tartışma alanı olarak değerlendirilebilir. Doğası gereği şarkı çevirisi, geleneksel metin çevirisinden farklı birtakım özellikler taşımaktadır. Şarkı çevirisinin taşıdığı bu farklı özellikler, çevirmen açısından kimi zaman bazı zorlukları da beraberinde getirmekte, çevirmenin şarkı çevirisi özelinde bir dizi çeviri yöntemini kullanmasını gerektirmektedir. Anlamın veya mesajın hem şarkıda geçen sözlerle hem de bu sözlerin harmonik açıdan belirli bir sistem çerçevesinde müzikal unsurlarla aktarıldığı şarkıların çevirisinde, dilsel doğruluğun yanı sıra müzikal unsurlar da çeviri sürecine dâhildir. Filmler özelinde ele alındığında şarkılar, olay örgüsünün izleyici tarafından duygusal bağlamda daha yoğun hissedilmesini sağlamakta, izleyicinin filmde işlenen konuya odaklanma düzeyini artırmaktadır. Nitekim filmlerde yer verilen şarkıların müzikal özelliği, görüntü yoluyla işlenen konuyu tamamlamaktadır. 2023 yılında, macera ve aksiyon türünde gösterime giren Fransız yapımı *Les aventures de Ladybug et Chat Noir* (Mucize: Uğur Böceği ile Kara Kedi) isimli animasyon filminde yer alan on film şarkısı, müzik ve müzikal unsurların tema bütünlüğünün sağlanması konusunda önemli rol üstendiğine dair görüşleri doğrulayacak niteliktedir. Bahsi geçen animasyon filmindeki on şarkının sözleri doğrudan olay örgüsü ile bağlantılıdır. Bu noktada, *Les aventures de Ladybug et Chat Noir* isimli animasyon filminin farklı dillere çevirilerinde şarkı sözleri ile olay örgüsü arasındaki bağlantının doğru kurulup kurulmadığı sorusu akla gelmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada, *Les aventures de Ladybug et Chat Noir* isimli animasyon filminde yer alan şarkıların İngilizce ve Türkçe çevirilerinin göstergebilimsel bir yaklaşımla incelenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Çeviribilim, Göstergebilim, Şarkı Çevirisi, Film Şarkıları, Miraculous.

Nesibe Erkanan Çakır, 2011 yılında Kırıkkale Üniversitesi Fransızca Mütercim- Tercümanlık Bölümünden mezun olmuştur. 2018 yılında Gazi Üniversitesi Çeviri ve Kültürel Çalışmalar Bölümünde yüksek lisans, 2023 yılında ise Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Çeviri ve Kültürel Çalışmalar Bölümünde doktora eğitimini tamamlamıştır. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Mütercim ve Tercümanlık Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Fransızcadan Türkçeye yayımlanmış bilimsel ve edebî metin çevirileri vardır. Erasmus+ projeleri kapsamında, farklı zamanlarda Fransa'da bulunmuştur. Edebî çeviri, çizgi roman çevirisi, mizah çevirisi ve çokkültürlülük gibi konularda çalışmaları vardır. İlgi ve çalışma alanları arasında dilbilim, göstergebilim, edebî çeviri, çeviri tarihi, yeni medya çevirisi ve mizah çevirisi yer almaktadır.

Şarkıdan Romana, Romandan Sinemaya: Türlerarası Çeviri Örneği Olarak Fosforlu Cevriye

İmge Yıldırım

Sözü ve müziği Zeki Duygulu'ya ait olan Fosforlu Cevriye şarkısı 1940'ların en meşhur şarkılarından (Soydan, 2022). Zeki Duygulu, dilden dile dolaşan şarkısıyla Türkiye'nin kültür repertuarına Fosforlu Cevriye karakterini hediye eder. Suat Derviş'in 1944-1945 arasında tefrika edilen Fosforlu Cevriye romanı, bu şarkının sözleri üzerine kurgulanmıştır. Şarkının ilk dörtlüğündeki her dize sırasıyla romanın dört bölümünün başlığına tekabül eder. Suat Derviş'in otobiyografik izler taşıyan bu romanı, popüler bir şarkıdan uyarlanmış olması nedeniyle de edebiyat tarihindeki sıradışı eserlerden biridir. Zeki Duygulu'nun şarkısı, seks işçisi olduğu anıtırılan Cevriye'nin değil; ona aşık, külhanbeyi yakıştırmasına uygun bir erkeğin ağzından söylenir. Suat Derviş ise Cevriye'yi romanının ana karakteri yapmış; tarihsel ve toplumsal bir anlatı içinde ele aldığı Cevriye'ye kendi sesini ve hikayesini vermiştir. Türk sinemasında 1959'dan itibaren gerek Zeki Duygulu'nun şarkısından ilham alan gerekse doğrudan Suat Derviş'in romanının uyarlaması olan muhtelif isimlerde birçok film çekilmiştir. Bu çalışmada, şarkıdan romana; şarkıdan ya da romandan da sinemaya uyarlanan Fosforlu Cevriye anlatıları, birbirleriyle nasıl örtüştüklerinin ya da birbirlerinden nasıl ayrıştıklarının üzerinde durularak çeviribilim perspektifinden ele alınacaktır. Literatürde özellikle sinema uyarlamalarının “göstergelerarası çeviri” bağlamında incelenmesi yaygınken sözlü, yazılı, görsel ve işitsel eserler yanında plastik sanatlar, heykel, mimari ve daha birçok farklı alanı kapsayacak şekilde herhangi bir türdeki eserin başka bir türe dönüştürülmesini ifade etmek üzere daha geniş kapsamlı bir kavramlaştırmaya ihtiyaç bulunmaktadır. Tekgül Akın ve Kıran (2023) bu saikten hareketle, sanatsal ifadenin farklı türler arasında dönüştürüldüğü uygulamalar için “sanatlararası çeviri” kavramının kullanılmasını önerir. Bu çalışmada, Tekgül Akın ve Kıran'ın (2023) söz konusu kavram önerisinin çerçevesi paylaşılma ile birlikte “sanat” sözcüğünün yeterince kapsayıcı olmadığı düşünülerek, yine literatürde yaygın kullanımda olmayan “türlerarası çeviri” kavramı, hem ele alınan Fosforlu Cevriye uyarlamaları için kullanılmakta hem de göstergelerarası çeviri, uyarlama ve benzeri kavramlarla karşılanan herhangi bir türden diğerine yapılan dönüşümleri ifade etmek üzere önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Fosforlu Cevriye, çeviribilim, uyarlama, türlerarası çeviri, göstergelerarası çeviri.

İmge Yıldırım, lisans derecesini Boğaziçi Üniversitesi Çeviribilim bölümünde tamamladı. Yüksek lisansını İstanbul Üniversitesi Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji bölümünde, doktoraını Yeditepe Üniversitesi Medya Çalışmaları bölümünde tamamladı. 2022'den beri Yeditepe Üniversitesi Çeviribilimi bölümünde Çevirmenler için Türkçe, Medya ve İletişim Çevirisi ve Sözlü İletişim Becerisi derslerini veriyor.

1980 sonrası Türkiyesinde Seçim Şarkıları: Siyasi Yelpazenin Göstergelerarası Çeviri Üzerinden Kısa Bir Değerlendirilmesi

Fatih Ceran

Bu çalışmada Türkiye'nin yakın tarihinde kullanılan seçim şarkılarının kısa söylem analizi yapılacaktır. Müziğin harekete geçirici gücünün sözün ikna ediciliğiyle birleştiği bu pratik ya bir gösterge formu olan sözün başka bir gösterge formu olan müzikle birleşmesinden ya da bu iki formun eş zamanlı yaratımından ortaya çıkmaktadır. Birden fazla gösterge kipi olan bu pratikte söz müzikle yeniden yorumlanmakta ve kendine özgü yeni bir anlam pozisyonuna oturtulmaktadır. Söylemin sözel unsurlarla sözel olmayan unsurların koordinasyonu ile gerçekleştiği yaklaşımından yola çıkan bu çalışma Juri Lotman'ın gösterge alanı (semiosphere) kavramı ile James P. Gee'nin lisan tarafını öne çıkaran çok boyutlu söylem analizi ve Norman Fairclough'un "üye rezervuarı" yaklaşımlarıyla desteklenmektedir. Söz ve müzik iki ayrı gösterge formu olarak fakat bütünlük içinde ele alınacaktır. Kitlesele etki oluşturma, yani propaganda amacıyla müzik kullanımı Sovyetler Birliği ve Nazi Almanyası'nda ilk örneklerini verse de kullanımı sadece otoriter rejimlere özgü değildir. Amerikan sivil haklar hareketi gibi toplumsal mobilizasyon durumlarında da kullanılan müzikli propaganda ülkemizde de demokrasiye geçişten kısa bir süre sonra 1960'lı yıllardan itibaren kullanılmaya başlanmış ve Türk demokrasisinin ayrılmaz parçası haline gelmiştir. Seçmen davranışında duyguların yerinin önemini koruduğunu ortaya koyan yeni nöropolitik çalışmaların da ışığında konuya bakıldığında kolektif duygu inşası ve paylaşımı açısından seçim şarkılarının yeri daha da anlaşılır olmaktadır. Bu çalışma, söz ve melodi gibi iki ayrı gösterge bileşeninden oluşan seçim şarkılarını Türkiye bağlamında hem iki ayrı gösterge hem de birleşik bir ürün olarak kısa bir söylem analizine tabi tutacak ve semiyotik bir değerlendirme sunacaktır.

Anahtar kelimeler: Şarkı çevirisi, seçim şarkıları, göstergelerarası çeviri, siyaset, 1980.

Fatih Ceran, doktora derecesini politika alanında yurtdışında tamamlamıştır. Aktif olarak konferans tercümanlığı alanında çalışmakta olan Ceran, İstanbul Atlas Üniversitesi İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Bölümünde öğretim görevlisi olarak dersler vermektedir. 1. Ulusal Şarkı Çevirisi Kongresine Düzenleme Kurulu Üyesi sıfatıyla katkıda bulunmuştur.

Balkan Melos'u ve Logos'u, Bir Çeviri Pratiği mi Yoksa Kültürel ve Müzikal Bir Bütünleşme mi?

Şirin Tufan

Bu çalışma, Balkan müziği ve şarkılarının çevirisini yalnızca dilsel bir fenomen olarak değil, aynı zamanda müzikal ve kültürel yakınlaşma olarak ele alan kapsamlı bir analiz sunuyor. Çalışmanın temel tezi, farklı dillerde aynı veya benzer melodilere sahip şarkıların, dilsel çeviri yerine kültürel ve müzikal bir bütünleşme ve paylaşımın ürünü olduğu yönündedir. Özellikle Osmanlı sonrası Balkan coğrafyasında, çok dilliliğin ve kültürlerarası etkileşimlerin, müziğin birleştirici gücüyle nasıl pekiştiği üzerine odaklanılmaktadır. Çalışma iki boyutlu ele alınmaktadır. Kültürel ve Müzikal Yakınlaşma olarak farklı dillerde aynı melodiyi taşıyan şarkıların, anlamlarından bağımsız olarak insanlar üzerinde aynı duygusal etkileri yaratabilmesi, dinleyici ve icracılar açısından anlam bilgisi olmaksızın bile şarkılarla bağ kurulabildiğini göstermektedir. Bu, müziğin evrensel yapısıyla ilişkili olarak kültürlerarası bir köprü işlevi gördüğünü vurgulanmaktadır. Şarkıların Türkçe, Makedonca, Arnavutça veya Romca gibi farklı dillerdeki versiyonlarının paylaşılması, Balkan toplumları arasındaki ortak duygusal deneyimlerin bir göstergesi olarak sunulmaktadır. Çeviri Pratiği Olarak Şarkı Alışverişi ise 1950'lerden sonra özellikle Türkiye ve Balkanlar (Makedonya) arasında şarkı alışverişi, kültürel sınırların daha belirgin hale gelmesiyle birlikte müzik çevirisinin daha yapılandırılmış bir sürece dönüştüğünü gösterir. Bu dönemde şarkılar, dilsel çeviri yoluyla kültürlerarası aktarımın bir aracı haline gelmiş ve bu durum şarkıların hem müzikal yapılarında hem de içeriklerinde belirli değişikliklere yol açmıştır. Bu bağlamda çalışma, Balkan müziğinin çok dilli ve çokkültürlü yapısını, müziğin ve melodilerin sınırları aşan gücünü ve çeviriden ziyade bir yakınlaşma pratiği olarak müziksel alışverişi öne çıkarır.

Anahtar kelimeler: Şarkı çevirisi, Balkan, melos, logos, kültür.

Şirin Tufan, lisans derecesini Hacettepe Üniversitesinden, iki farklı yüksek lisans derecesini Boğaziçi ve Westminster Üniversitelerinden, doktora derecesini ise Manchester Üniversitesinden almıştır. 2018 yılından beri İstanbul Atlas Üniversitesi İngilizce Mütercim ve Tercümanlık bölüm başkanlığı görevini sürdürmekte, kuruma farklı kademelerde katkı sağlamaktadır. Tufan, 1. Ulusal Şarkı Çevirisi Kongresine, Düzenleme Kurulu Üyesi sıfatıyla da katkıda bulunmuştur.

1. ULUSAL ŞARKI ÇEVİRİSİ KONGRESİ

7 Ekim 2024

Atlas Üniversitesi Vadi Kampüsü

Düzenleyen: İstanbul Atlas Üniversitesi Mütercim ve Tercümanlık Bölümü

Düzenleme Kurulu Üyeleri:

Alaz Pesen (Düzenleme ve Bilim Kurulları Başkanı)

Şirin Tufan

Hande Kolat

Fatih Ceran

Mahmut Serhan Altan

Ayrıntılı bilgi için: sarkicevirisi.atlas.edu.tr